International Science Group

ISG-KONF.COM

ABOUT THE PROBLEMS OF SCIENCE AND PRACTICE, TASKS AND WAYS TO SOLVE THEM

VI

SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

26-30 October

Milan, Italy

DOI 10.46299/ISG.2020.II.VI

ISBN 978-1-63649-928-4

ABOUT THE PROBLEMS OF SCIENCE AND PRACTICE, TASKS AND WAYS TO SOLVE THEM

Abstracts of VI International Scientific and Practical Conference

Milan, Italy
October 26-30, 2020

ABOUT THE PROBLEMS OF SCIENCE AND PRACTICE, TASKS AND WAYS TO SOLVE THEM

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

UDC 01.1
The VI th International scientific and practical conference «About the problems of science and practice, tasks and ways to solve them» (October 26-30, 2020). Milan, Italy 2020. 596 p.

ISBN - 978-1-63649-928-4
DOI - 10.46299/ISG.2020.II.VI

EDITORIAL BOARD

Pluzhnik Elena	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
Liubchych Anna	Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development National Academy of Law Sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, Scientific secretary of Institute
Liudmyla Polyvana	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
Mushenyk Iryna	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines , Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
Oleksandra Kovalevska	Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs Dnipro, Ukraine
Prudka Liudmyla	Доцент кафедри криміналістики та психології Одеського державного університету внутрішніх справ.
Slabkyi Hennadii	Доктор медичних наук, завідувач кафедри наук про здоров'я Ужгородського національного університету

70.	Ахновська І.О. КЛАСИФІКАЦІЯ ПРИЧИН ПЕРЕХОДУ НА СІМЕЙНУ ФОРМУ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ	287
71.	Воскобойнікова-Гузєва О.В. РОЛЬ І МІСЦЕ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ДНПБ УКРАЇНИ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ	291
72.	Глущенко В. ФУНКЦІЇ МОВЛЕННЄВО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДИТИНИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	294
73.	Голінська Т.М., Фаренюк Н.В. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ПІД ЧАС ЛІПЛЕННЯ	299
74.	Голінська Т.М., Мельниченко Л.В. ПРИНЦИПИ ЕСТЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	305
75.	Єфімова О.В., Антонов В.А. КЛАСИЧНИЙ ТАНЕЦЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ТАНЦІВНИКА БАЛЬНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ	309
76.	Івершинь А.Г. ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ	313
77.	Карплюк О.О., Сизоненко Г.О. СПРОБА ПОДОЛАТИ «КОМУНІКАТИВНИЙ БАР'ЄР» В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ВНЗ	315
78.	Комар А.В. БАЛЕТМЕЙСТЕРСЬКІ ВМІННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФІЇ	318
79.	Коробченко А.А., Бєльчев П.В., Бєльчева Т.Ф. РОЗВИТОК ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ	323
80.	Косенчук Ю.Г. РЕФОРМУВАННЯ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ФІНЛЯНДСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ : ПОСТУП ДО УСПІХУ.	329

ПРОБЛЕМА СТАНОВЛЕННЯ НАУКОВОГО ЕКОЛОГІЧНОГО СВІТОГЛЯДУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Тараненко Галина,
к.пед.н., доцент, доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
Неживенко Тетяна
студентка 11 МБ ЕК групи Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

Актуальність звернення до проблеми становлення наукового екологічного світогляду здобувачів вищої освіти визначається, з одного боку, вимогами сучасного етапу суспільного розвитку, з іншого боку – певною обмеженістю розвідок цього напряму. У той же час інформаційне суспільство, з його швидко зростаючим темпом накопичення різноманітної інформації, об'єктивно актуалізує важливість перегляду світоглядної позиції сучасної людини, що задає певний вектор самопізнання та осмислення навколишнього світу.

Термін «екологічний світогляд» часто вживається в працях з екологічної освіти та розглядається як складова екологічної свідомості та екологічної культури особистості. Однак спостерігається певна недостатність дослідження проблеми різночитання в розумінні його сутності, змісту, умов (шляхів) формування і розвитку в практиці освіти. Отже, метою розвідки є аналіз проблеми становлення наукового екологічного світогляду здобувачів вищої освіти в інтересах сталого розвитку суспільства.

Варто зазначити, що в Національній педагогічній енциклопедії поняття «екологічний світогляд» є відсутнім, також не вдалося віднайти поняття «освіта для сталого розвитку». Пошук за ключовими словами «світогляд», «науковий світогляд» дозволив знайти інформацію з наступних питань: світогляд, науковий світогляд, світоглядний план, світоглядна культура, глобальна світоглядна система, науково-етична система світогляду, моральний закон як фундамент світогляду особистості. При цьому, в енциклопедії зібрано 13 визначень і статей з визначеннями поняття «світогляд» і одне визначення поняття «наукова картина світу». Наведемо знайдені визначення поняття «світогляд», кожне з яких в тій чи іншій мірі розкриває його сутнісні характеристики [3]: світогляд – система поглядів, переконань, ідеалів, поглядів, в яких людина висловлює своє ставлення до навколишнього його природі і суспільству; світогляд – інтегральне якість особистості, що відбиває систему наукових знань, доповнених дослідно-емоційним сприйняттям дійсності; світогляд – цілісне уявлення про природу, суспільство, людину, знаходить вираз у системі цінностей та ідеалів особистості, соціальної групи, суспільства; світогляд – упорядкована система поглядів на «світ»; світогляд – система уявлень, ідей, поглядів на навколишнє дійсність, яка обумовлює життєву орієнтацію людини, його ставлення до дійсності і до самого

себе; світогляд – система поглядів на об'єктивний світ і місце в ньому людини, на ставлення людини до навколишнього його дійсності і самому собі, а також обумовлені цими поглядами основні життєві позиції людей, їх переконання, ідеали, принципи пізнання і діяльності, ціннісні орієнтації; світогляд – система узагальнених поглядів на об'єктивний світ і місце людини в ньому, на ставлення людей до навколишнього їх дійсності і самим собі, а також обумовлені цими поглядами їх переконання, ідеали, принципи пізнання і діяльності; в основі світогляду лежить світорозуміння, т. е. сукупність певних знань про світ; світогляд – система поглядів на світ і місце в ньому людини; цілісне уявлення про природу, суспільство, людину, що знаходить вираз у системі цінностей та ідеалів особистості, соціальної групи, суспільства; в світогляду лежать світорозуміння, світосприйняття (ідеали, моделі і образи реальності), чуттєві відносини; світогляд – створювана вихованням і освітою система принципів, поглядів, цінностей, ідеалів і переконань, що визначає ставлення людини до навколишньої дійсності, що задає спрямованість його поведінки в ній і що дозволяє йому орієнтуватися в різних сферах суспільного життя (побутової, економічної, інтелектуальної, моральної та т. д.); світогляд – система філософських, наукових, соціально-політичних, естетичних та інших поглядів і переконань, а також морально-етичних принципів, що визначають ставлення людини до навколишнього його дійсності і загальну спрямованість його поведінки; світогляд – форма самосвідомості, існуюча як несуперечлива система поглядів людини або суспільства в цілому на світ у всіх його проявах, на сутність і місце людини в ньому (в миру), і визначає розуміння, сприйняття і перетворення дійсності; світогляд – цілісне уявлення про природу, суспільство, людину, знаходить вираз у системі цінностей та ідеалів особистості, соціальної групи, суспільства; світогляд – система філософських, наукових, соціально-політичних, моральних, естетичних поглядів і переконань, які відображають у свідомості людини загальну картину світу і визначають спрямованість його діяльності; світогляд – цілісне уявлення про природу, суспільство, людину, знаходить вираз у системі цінностей та ідеалів особистості, соціальної групи, суспільства; в основі світогляду лежить світорозуміння, т. е. сукупність певних знань про світ, ці знання і уявлення відносяться не тільки до сьогодення, а й до минулого, і до очікуваного майбутнього.

Аналіз наведених уможливлює наступні висновки в межах досліджуваного питання: по-перше, поняття світогляд може ставитися як до особистості, так і до соціальної групі, суспільству в цілому; по-друге, світогляд – є міждисциплінарним; по-третє, світогляд пов'язаний з аксіологічними оцінками; по-четверте, світогляд як особистісне утворення характеризується узагальненими поглядами, переконаннями, ідеалами особистості; по-п’яте, в основі світогляду лежить світорозуміння, яке пов’язане не тільки з теперішнім, але й з минулим і майбутнім; по-шосте, науковий світогляд базується на науковій картині світу і, відповідно, історично змінюється зі зміною наукової картини світу.

Загалом світогляд особистості є не тільки відображенням розуміння людиною навколишнього світу і самої себе, але й визначає спрямованість її діяльності, надає діяльності людини організованого, осмисленого і цілеспрямованого характеру.

Проведений аналіз уможливлює формулювання коротких визначень понять «світогляд» і «екологічний світогляд».

Так, зокрема, світогляд особистості є системою узагальнених поглядів, переконань, ідеалів, ціннісних орієнтацій людини, що відображають розуміння їм навколишнього світу і свого місця в ньому і визначають загальну спрямованість його діяльності. Екологічний світогляд особистості є системою узагальнених поглядів, переконань, ідеалів, ціннісних орієнтацій людини, що відображають розуміння їм необхідності коеволюційних відносин в системі «людина - суспільство - природа» і визначають спрямованість його діяльності на досягнення гармонії в цій системі, стійкий її розвиток.

В основі екологічного світогляду лежить екологічна наукова картина світу, яка є сукупністю світоглядних ідей і пов’язаних з ними понять. На сьогоднішній день таких ідей сформульовано чимало а, отже, доцільно з'ясувати, в чому полягає специфіка педагогічних завдань у процесі формування наукового світогляду, а також які аспекти можна виділити в цьому міждисциплінарному процесі.

Розглядаючи екологічну освіту як цілісний педагогічний процес, слід звернутися до основних педагогічних завдань, які вирішуються в процесі становлення наукового світогляду, а саме до завдань навчання, виховання і розвитку. Завданням навчання є засвоєння системи світоглядних ідей і понять. Завданням виховні – формування поглядів, переконань, ціннісних орієнтацій, що вимагає доказового осмислення світоглядних ідей, цінностей, дискусійного обговорення суперечливих питань, застосування світоглядних знань на практиці. Завдання розвитку пов'язані зі становленням наукового стилю мислення, спонукають до використання проблемного навчання.

У зв’язку із цим, можна виокремити 4 аспекти наукової екологічної картини світу і наукового екологічного світогляду: 1) природно-науковий (пов'язаний із закономірностями розвитку природи); 2) соціальний (визначається закономірностями суспільного розвитку); 3) гуманістичний (забезпечує орієнтацію на суспільно значущі цінності); 4) гносеологічний (пов'язаний з особливостями наукового пізнання).

Варто підкреслити, що усі аспекти наукової екологічної картини світу (і відповідного світогляду) охоплюють ідеї сталого розвитку, як гармонійного економічного, соціального та екологічного взаємодії, коеволюційної розвитку в системі «людина - суспільство - природа» [5].

Інші ідеї пов'язані переважно з окремими аспектами [7]. Ідея про природні екосистеми як такі, що саморегулюються, відноситься до природничо аспекту, ідеї про взаємозв'язок глобальних, регіональних і локальних рівнів екологічних проблем та оптимальне природокористування – до соціального. Такі ідеї як: універсальна цінність природи; універсальна цінність здоров'я; екологічний

імператив; людина, як суб'єкт екологічної культури; збереження природного та культурного різноманіття для майбутніх поколінь, – представлені в гуманістичному аспекті [6].

Гносеологічний аспект екологічного світогляду орієнтує на особливості екологічної науки і екологічного пізнання. Це, перш за все, ідеї: міждисциплінарності екологічного наукового знання, екосистемної пізнавальної моделі, ноосферного мислення, прогностичності в екологічних дослідженнях (орієнтації на передбачення наслідків втручання людини в природні процеси), взаємозв'язку теорії і практики (практичної реалізації досягнень екологічної науки).

З урахуванням змісту наукового екологічного світогляду та основних педагогічних завдань формування світогляду здобувачів вищої освіти сформулюємо педагогічні умови успішного становлення екологічного світогляду здобувачів вищої освіти.

По-перше, для становлення наукового екологічного світогляду необхідно забезпечувати системність і міждисциплінарність педагогічної роботи. Сказане полягає в орієнтації на систему основних екологічних світоглядних ідей і понять в викладаються дисциплінах (навчальних предметах), що необхідно для формування цілісної наукової екологічної картини світу в руслі ідей стійкого розвитку [4; 8].

По-друге, для вирішення комплексу задач світоглядної підготовки доцільно включати здобувачів вищої освіти в різні види діяльності, а саме: пізнавальну, художньо-естетичну, ціннісно-орієнтаційну, комунікативну, проектну та навчально-дослідницьку. Пізнавальна діяльність необхідна для засвоєння здобувачами вищої освіти змісту світоглядних ідей і пов'язаних з ними понять. Ціннісно-орієнтаційна, комунікативна, художньо-естетична діяльності пов'язані зі становленням ставлення здобувачів вищої освіти до екологічних цінностей - природі, здоров'ю, навколишньому середовищу, що включає культурну спадщину, екологічної діяльності (ціннісно-смислових відносин) [4; 8]. При цьому важливо орієнтуватися на універсальну цінність не тільки зазначених загальних об'єктів, а й конкретних об'єктів. Проектна і навчально-дослідницька діяльність дозволяють не тільки формувати у здобувачів вищої освіти основних екологічних вмінь (оцінка, прогнозування, проектування), але допомагають «побачити» в дії екосистемну пізнавальну модель, орієнтовану на вирішення екологічних проблем в контексті сталого розвитку [2].

По-третє, корисно звернутися до активних і інтерактивних технологій як необхідних засобів вирішення проблеми становлення екологічного світогляду. До таких, наприклад, можна віднести технологію проблемного навчання, ценностноевристичну технологію, технологію розвитку критичного мислення, проектну технології, технологію «дебатів» тощо. Інноваційні технології орієнтовані на використання дискусійних форм навчання, пов'язаних з обговоренням різних точок зору, різних позицій (наукових, моральних, естетичних) [1].

По-четверте, не слід забувати про еколого-краєзнавчий підхід в освіті, орієнтованим не тільки на пізнання екологічних систем і екологічних проблем свого краю, але й на вироблення та реалізацію заходів щодо збереження його природної і культурної спадщини, що цілком відповідає ідеям сталого розвитку, взаємозв'язку локального, регіонального та глобального рівнів осмислення екологічних проблем [2].

По-п'яте, розробка та використання навчальних завдань, орієнтованих на теоретичне і практичне застосування світоглядних знань, пов'язаних з розуміннями доводити, встановлювати причинно-наслідкові залежності, вирішувати екологічні проблеми, робити висновки світоглядного характеру. Окрім цього можна додати розробку і використання спеціальних занять, спрямованих на підведення здобувачів вищої освіти до узагальнюючих висновків світоглядного характеру; ознайомлення з історією найбільших відкриттів, показ залежності результатів наукового пошуку від світоглядної позиції дослідника; показ залежності управлінських рішень в області економіки та соціальної політики від світоглядної позиції суб'єктів управління.

Отже, проведений аналіз проблеми становлення наукового екологічного світогляду здобувачів вищої освіти уможливив виокремлення педагогічних умов його становлення та показав можливі вектори її подальшого дослідження.

Література:

1. Гончарова О.А., Тараненко Г.Г. Інноваційна діяльність особистості як важлива умова гармонізації культурно-освітнього простору: філософсько-освітній аспект *Філософські обрії.* 2016. Вип. 35. С. 162-173.

2. Концепція загального екологічного освіти в інтересах сталого розвитку (2010). *Екологічна освіта*. 2012. №2. С. 4-15.

3. Національна педагогічна енциклопедія. URL: http://didacts.ru/ - (13.11.17 р.)

4. Тараненко Г.Г. Аксіологічний потенціал соціогуманітарного знання у гармонізації відносин людини і природи. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*, №7 (232). 2012. С. 50–56.

5. Тараненко Г.Г. Екологічний імператив як необхідна детермінанта коеволюційного проекту людства *Проблеми освіти: Науковий зб*. К. : Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, 2009. Вип. 58. Ч. 2. С. 206–209.

6. Тараненко Г.Г. Теоретико-методологічні основи корелятивних зв’язків «людина-природа» *Проблеми сучасної педагогічної освіти. Серія : Педагогіка і психологія*. Ялта : РВВ КГУ, 2008. Вип. 19. Ч. 1. С. 12–15.

7. ЮНЕСКО. Дорожня карта здійснення Глобальної програми дій по утворенню в інтересах сталого розвитку. URL: http://partner-unitwin.net/wpcontent/uploads/2016/06.pdf. (14.11.16 р.)

8. Taranenko G.G. Axiological dimensions of harmonious relations in the system “nature-man” *Canadian Scientific Journal*, 2014. 2, P. 69-73.